

Әр түрлі сфералардағы сыбайлас жемқорлық әрекеті үшін моральдық-этикалық жауапкершілік

Орындаған: Тұрарбек Н және Орал Е

Қабылдаған: Байтасова М

Жемқорлық дегеніміз не?

- Лат.corruptio – сатып алу -мемлекеттік басқару құрылымдағы лауазымды қызметкерлердің өздеріне тапсырылған қызмет мүмкіндіктерін жеке бастарының пайдасы мен мүддесіне үшін пайдалану мақсатында жасаған қоғамға қауіпті қылмыстық іс - әрекеттері

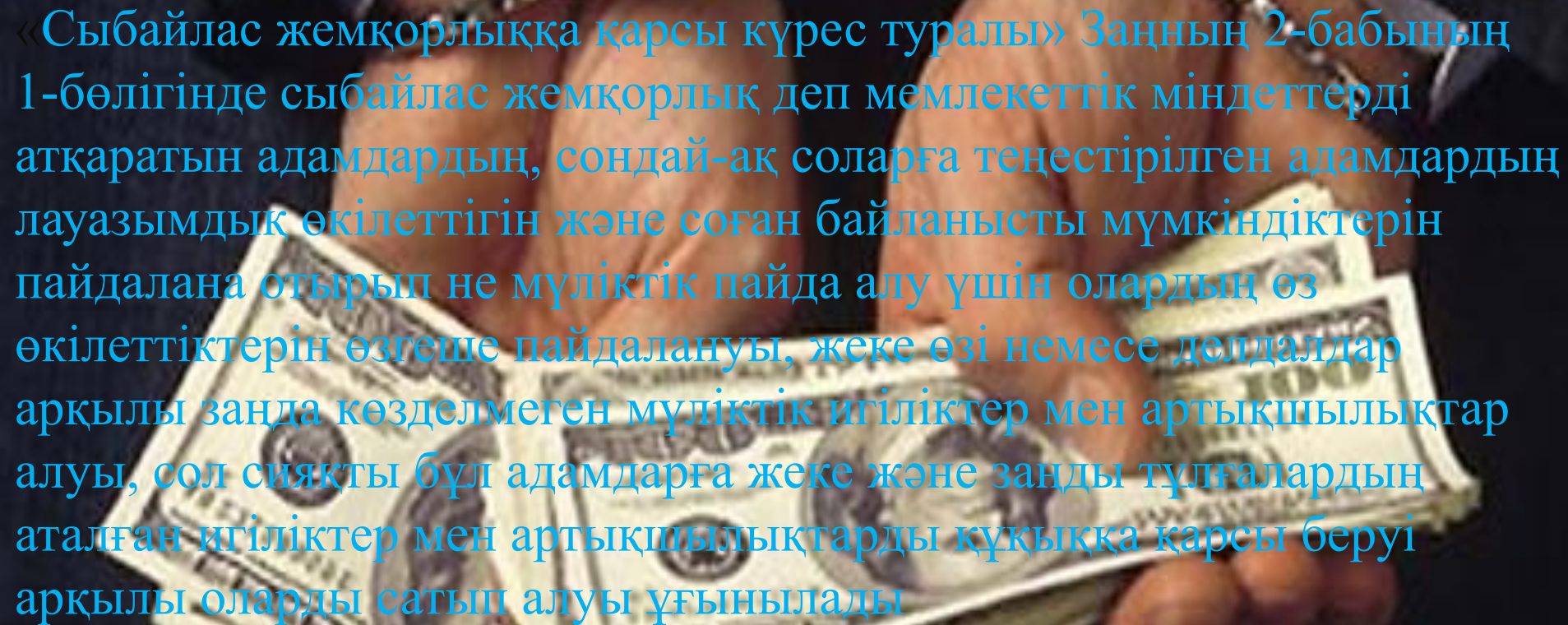
Әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық
Соңғы онжылдық мемлекетіміздің «ұлттық
қауіпсіздігіне тікелей қауіп төндіретін» негізгі
көздердің бірін білдіретін сыбайлас жемқорлық
мәселелерін зерттеуге және жемқорлыққа қарсы
күрестің құқықтық шараларын жетілдіруге деген
жоғары қызығушылықпен сипатталады.

**ҚР 37 мемлекет
қабылдаған конвенцияға
қосыла отырып, 1998
жылы 2 шілдеде
«Сыбайлас жемқорлыққа
қарсы күрес туралы» заң
қабылдады**

**Қазақстанда сондай-ақ
сыбайлас жемқорлық
үшін қылмыстық,
тәртіптік, әкімшілік
жауапкершілікті
реттейтін арнайы
нормативтік –құқықтық
актілерде қабылданды**

A close-up photograph of a person's hands, wearing a dark suit jacket and metal handcuffs, holding a large stack of US dollar bills. The hands are positioned in the center of the frame, with the fingers gripping the edges of the money. The background is dark and out of focus. The text is overlaid on the image in a light blue color.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заңның 2-бабының 1-бөлігінде сыбайлас жемқорлық деп мемлекеттік міндеттерді атқаратын адамдардың, сондай-ақ соларға теңестірілген адамдардың лауазымдық өкілеттігін және соған байланысты мүмкіндіктерін пайдалана отырып не мүліктік пайда алу үшін олардың өз өкілеттіктерін өзгеше пайдалануы, жеке өзі немесе делдалдар арқылы заңда көзделмеген мүліктік игіліктер мен артықшылықтар алуы, сол сияқты бұл адамдарға жеке және заңды тұлғалардың аталған игіліктер мен артықшылықтарды құқыққа қарсы беруі арқылы оларды сатып алуы ұғынылады

Мемлекеттік қызметшілердің моральдық мінез-құлық стандарттарын тәртіптік, қылмыстық және әкімшілік ықпал ету шараларының көмегімен тұрақты қолдау керек. Мұндай шаралар қылмыстық жауапкершілікке қарағанда тиімдірек, өйткені оларды қолдану жедел рәсімге байланысты; мемлекет тарапынан елеулі материалдық шығынды және құқық қорғау органдарының күш-жігерін талап етпейді; мемлекет ұстануы тиіс жазалау-тәрбие саясатының негізгі қағидаттарының біріне толық сәйкес келеді, жаза неғұрлым тиімдірек болса, соғұрлым ол тезірек қолданылады. Сонымен қатар, жасалған құқық бұзушылық үшін жаза қолдану процесі ұзағырақ болса, ол жазасыз қалады деген ықтималдық көп болады

«Сыбайлас жемқорлық- қоғам дерті»

Сыбайлас жемқорлыққа тән белгі лауазымды адамның әрекеті мен оған жұмыс берушінің мүдделері арасындағы немесе таңдап алынған тұлғаның әрекеті мен қоғам мүдделерінің арасындағы қайшылық болып табылады. Сыбайлас жемқорлықтың көптеген түрлері лауазымды адам жасаған алдау - арбауға ұқсайды және мемлекеттік билікке қарсы жасалған қылмыстар қатарына жатады. Сыбайлас жемқорлықтың ең қауіпті түрлері қылмыстық іске жатады. Ең алдымен бұған шашпалық және парақорлық жатады. Парақорлық сыбайлас жемқорлықтың бір түрі, бұл лауазымды тұлғаның жеке тұлғаға қандай да бір қызмет көрсетіп, соның өтеуі ретінде пайда табуымен сипатталады. Бұл ретте тек лауазымды тұлғаның пара алуы ғана емес, сонымен қатар пара берушінің заңсыз түрде сыйлық беруі де заңға қайшы әрекет болып табылады.

ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КҮРЕС БОЙЫНША ШАРАЛАР

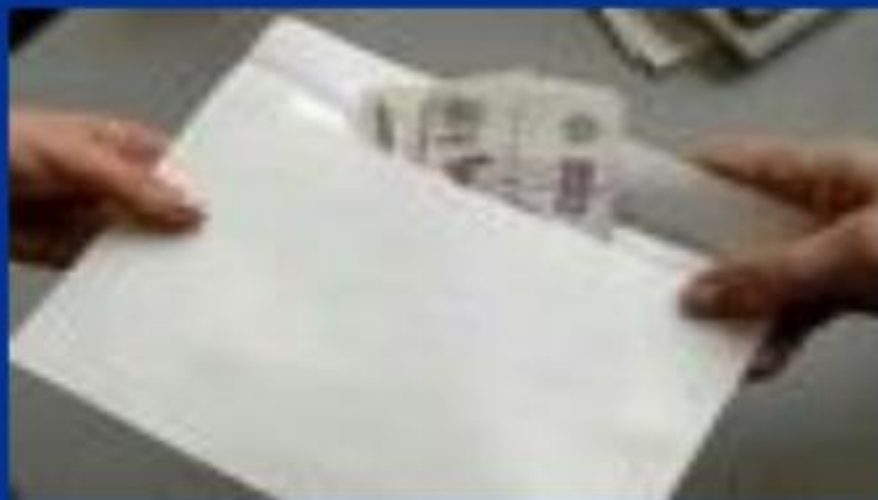
- мемлекеттік университетінде жеке оқу орны аясында жоғары білім жүйесіндегі сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтың алдын алу және болдырмау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдар жасау бойынша белсенді жұмыстар атқару. білім жүйесіндегі басшылар, бұл мәселені үнемі бақылауда ұстайды.
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-әрекеттер мәселесі ғылыми кеңестің күн тәртібіне шығарылып әртүрлі мәжілістерде қаралады. ОО-ның бірінші басшылары барлық қызметкер-оқытушылар құрамымен үнемі кездесу өткізіп, жиналыстарда сыбайлас жемқорлыққа байланысты мәселелер көтереді. Білім жүйесіндегі Басшылар әрбір құрылымыдық бөлмшесінде тәрбие жұмысы жоспарын әзірлеп, оған міндетті түрде құқықтық тәрбиесі бойынша тармақтар енгізіледі, құқық қорғау органдары қызметкерлерімен кездесулер ұйымдастырылып білім алушылардың өнегелілік тәрбиесіне басты назар аударылады.

Кез-келген адам білу керек:

- сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылық пен күрестің нормативтік-құқықтық базасын;
- сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылық үшін жауапкершілікке тартылу тәртібі және санкциялар;
- сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтың алдын алу және жол бермеу;
- алған білімдерін практикада қолдана білу;
- сыбайлас жемқорлыққа байланысты әртүрлі іс-әрекеттерге қарсы шығу.

ЖЕМҚОРЛЫҚ ЗАРДАБЫ

- Экономикалық өсу қарқынның тежелуіне
- Әлеуметтік, саяси шиеленістердің құрт асқуынуына ұрындырады.
- Жоғары лауазымды мемлекеттік қызметкерлер жаппай жемқорлыққа салынған жағдайда құқық қорғау органдары оларды жасаған қылмыстары үшін қылмыстық жауапкершілікке тарта алмайтын жағдай қалыптасады.

Қорытынды

- Жемқорлық рас, жаһанға жайылған кесапат. Ол кесапатты әлемде кез келген қу тұяқ таратып жүре беретін болды. М/лы Мұхиттың арғы жағынан бір ысқаяқ Қазақстанаға келедіде шаруаңды жайғап, қарыныңды майлап беремін деп соғады. Біздің кісілер оған, әрине, бек сенеді де «Орамал тон болмасада жол боладының» кәдесін жасап береді. Одан кейін әлемдік деңгейде шу шығады. Ол шуды басу үшін , әлекедей жалынып тағы бір қу шығады.
- Жемқорлық өрмекшінің торы сияқты жер жиһандағы елдердің бәрін шырмап алған құбылыс. Трансперенси Интернешнл халықаралық ұйымның мамандары қай мемлекетте кедейшілік басым, қай мемлекетте әлеуметтік ахуал ұшығып тұр сол мемлекетті пәреқорлық , жемқорлық, коррупция жайлаған дейді.